

КВАЛИФИКАТОРЪТ *РАЗГОВОРНО* (*POTOCZNE*) В ПОЛСКИТЕ ЛЕКСИКОГРАФСКИ ИЗТОЧНИЦИ

ПЕТЪР СОТИРОВ

УНИВЕРСИТЕТ „МАРИЯ КЮРИ-СКЛОДОВСКА“, ЛЮБЛИН, ПОЛША
sotirow@gmail.com

Обект на изследване е квалификаторът *разговорно* (*potoczne*) в полската лексикографска практика. Целта е да се покаже практиката на използването му в Полша и да се съпостави с тази в България. Тъй като в Полша съществуват различни концепции по отношение на понятието *разговорност*, целта е също да се провери коя от концепциите е определяща при използването на разглеждания квалификатор. Анализът е извършен въз основа на информацията за квалификатора *разговорно* в няколко полски речника. Този анализ показва, че както и в България, квалификаторът е смятан за стилистично-прагматичен, следователно в полската лексикографска практика доминира стилистичната концепция за понятието *разговорност*. Констатират се също и някои случаи на непоследователност или на разминавания при използването на квалификатора *разговорно*, което потвърждава сложността на проблема за разговорната лексика.

Ключови думи: квалификатор, разговорно, лексикография, полски език

THE QUALIFIER *COLLOQUIALLY* (*POTOCZNE*) IN POLISH LEXICOGRAPHIC SOURCES

PETAR SOTIROV

MARIA CURIE – SKLODOVSKA UNIVERSITY IN LUBLIN, POLAND
sotirow@gmail.com

The object of research is the qualifier ‘colloquial’ (*potoczne*) in Polish lexicographic practice. The aim is to outline the practice of its use in Poland and to compare it with the practice in Bulgaria. Since different notions regarding the concept of colloquialism exist in Poland, the aim is also to examine which of them is decisive when using the qualifier. The analysis was conducted on the basis of the information about the qualifier ‘colloquially’ in several Polish dictionaries. The analysis shows that, as in Bulgaria, this qualifier is considered to be stylistically-pragmatic, therefore the stylistic concept of colloquialism dominates in the Polish lexicographic practice. There are also some cases of inconsistencies or discrepancies in the use of the qualifier ‘colloquial’, which supports the complexity of the problem of colloquial vocabulary.

Keywords: qualifier, colloquial, lexicography, Polish

Известно е, че една от най-важните, но едновременно и една от най-трудните дейности при съставянето на тълковни речници е изготвянето на придружителни бележки (маркери, квалификатори), които информират за съществени черти на определяната лексема, за някакъв вид маркираност, например за принадлежността ѝ към определен вариант на езика, за нейния времеви, териториален, функционален или социален обхват и пр. За трудността при работата с квалификаторите свидетелстват немалко публикации, в които се говори за различни неясноти и противоречия при дефинирането и употребата на тези важни елементи на речниковата статия. Така например някои полски езиковеди изразяват недоволството си от липсата на достатъчно изследвания, посветени на проблемите за квалификаторите, както и на цялостна теория за тях (напр. Engelking et al. 1989). Други пък изказват критично мнение относно начина на описание и на използване на квалификаторите в конкретни лексикографски източници, срв.: „списъците на квалификаторите биват изненадващо дълги, но критериите за избора им обикновено отсъстват и са непрецизни. Квалификаторите обикновено са твърде общи или твърде подробни, нямат изяснени обхвати или тези обхвати се покриват“ (Комра 2019: 297) (тук и навсякъде преводът мой, П. С.).

В България подобни мнения също се срещат. Например Цветанка Аврамова, описвайки практиката при използването на квалификатори в някои български тълковни речници, показва много примери за несъответствия при функционалната характеристика на едни и същи думи в различните речници (Аврамова/Avramova 2010: 116 и сл.). Авторката е представила и задълбочен анализ по темата за един от маркерите в българските тълковни речници – *разговорно*, като, между другото, е констатирала, че „[в] тълковните речници на българския език бележката *разг.* е причислявана към *стилистичните* маркери, което би трябвало да означава, че тя отнася думите към определен стил (разговорен)“ (Аврамова/Avramova 2010: 115). По-нататък Цв. Аврамова отбелязва, че българските автори на речници допускат известна терминологична непоследователност, тъй като „[м]ного често [...] маркерът *разг.* означава както разговорен стил, така и разговорна реч“ (Аврамова/Avramova 2010: 115). Съвсем обосновано авторката посочва, че тези понятия са от различен порядък, и затова вместо определянето *стилистичен* маркер тя използва по-общия термин *функционален* маркер (навсякъде курсивът ориг., П. С.) (Аврамова/Avramova 2010: 116).¹

Обект на нашето изследване е квалификаторът *разговорно* (пол. *Potoczne – pot.*) в полската лексикографска практика, като целта е да се покаже практиката на използването му в Полша и така да се даде възможност за съпоставка с подхода към същия квалификатор в България. Интересът към квалификатора е предизвикан допълнително от факта, че в Полша съществуват различни схващания за понятието *POTOCZNOŚĆ* (РАЗГОВОР-

НОСТ). Така например Йежи Бартмински – виден представител на полската когнитивна етнолингвистика, говори за две концепции по отношение на това понятие и във връзка с това за две езиковедски школи – *стилистично-ситуационна (прагматична)* и *културно-антропологична* (Bartmiński 1992: 51). Друг полски езиковед – Анджей Марковски, смята, че всъщност са налице три разбираня за понятието POTOCZNOŚĆ – *стилистично (прагматично)*, *семантично* и *философско (гносеологично, културоложко)* (Markowski 1992). Една от предпоставките за усложнената онтология на това понятие в Полша е етимологията на термина *potoczność* (< прслв. **potokъ*) и произтичащата от нея съвременна многозначност на лексемата *potoczny*. Както е известно, освен значението, свързано с езика, по-точно с комуникацията между „добре познаващи се лица в ежедневни ситуации“, тази лексема притежава също значение, отнасящо се до психологията на човека, до неговото поведение, възгледи и оценки, срв.: „такъв, който е всеобщ, повтарян без замисляне и характерен за несвързано със специално обмисляне действие“ (WSJP PAN).² Във връзка с това възникват някои въпроси, например как това се отразява на лексикографската практика в Полша, кои от горните подходи и концепции имат решаващо значение при определянето на дадени лексеми като разговорни, каква информация всъщност се крие зад квалификатора *potoczne*, също така – последователна ли е употребата на този квалификатор в различни лексикографски издания.

Отговорът на тези въпроси може да се намери, като се разгледат теоретичната база и принципите за работа при изработване на някои от най-известните речници на полския език и преди всичко тези, в които е поместена информация за квалификаторите. Оказва се, че такъв речник, на първо място, е многотомният *Słownik języka polskiego* (SJPDoG 1958 – 1969), изработен през 50-те и 60-те години на 20. век в Полската академия на науките (ПАН) по инициатива и под научното ръководство на Витолд Дорошевски. Този речник се смята и за основа на съвременната полска лексикография. Ще бъде разгледано също и електронното издание на Института за полски език при ПАН под заглавие *Wielki słownik języka polskiego* (WSJP PAN), което е съвременният наследник на речника на В. Дорошевски. Под внимание ще бъдат взети също и някои други речници, които не са толкова обемни, но са особено популярни в Полша, сред които *Mały słownik języka polskiego* (MSJP PWN) и *Domowy popularny słownik języka polskiego* (DPSJP). При анализа ще бъдат използвани и някои специализирани речници на разговорната лексика като *Słownik polszczyzny potocznej*, изготвен от Януш Анушевич и Яцек Скавински (SPPAnus) и *Słownik polszczyzny potocznej*, подготвен от Мачей Чешевски (SPPCzesz).

В хронологично отношение първият съвременен лексикографски труд, който се отличава с обширна встъпителна част, в която за първи път в полската лексикография подробно са описани и квалификаторите, е многотомният тълковен речник на полския език под редакцията на В. Доро-

шевски. Относно функцията на квалификаторите е посочено, че те се използват, „за да се запази нормативният характер на Речника, а едновременно с това да се избягнат празнотите в документацията, които биха се появили, ако критерият за нормативност се прилага строго“ (SJPDoг 1958: 39). По-нататък се доуточнява, че „те служат за характеристика – в която понякога се съдържа момент на оценка – на речниковите единици, на тяхното значение или употреби по отношение на географския обхват, характера на социалната среда, стилистичната стойност и степента на разпространение“ (SJPDoг 1958: 39).

В коментирания речник са отделени 4 основни вида квалификатори: географски, социално-средищни, хронологични и експресивни – всеки със свои подвидове. В тази класификация интересуваният ни квалификатор *разговорно* (*potoczne*) е намерил място сред многобройните (15) експресивни квалификатори. Както може да се види, в този списък повечето от квалификаторите наистина са свързани с характера на изразяваната от лексемите експресия, срв.: *podniosłe* (възвишено), *wulgarne* (вулгарно), *rubaszne* (грубо), *nieprzyzwoite* (неприлично), *obelżywe* (обидно), *pogardliwe* (презрително), *lekceważące* (пренебрежително), *ironiczne* (иронично), *pieszczotliwe* (галено), *żartobliwe* (шеговито), *eufemistyczne* (евфемистично). Все пак тук са намерили място и такива квалификатори, които може да бъдат отнесени към друга група. На първо място, това са квалификаторите *książkowe* (книжно) и *potoczne* (разговорно), които, както се вижда от обясненията, са свързани не с експресията, а с формата и функционалната сфера (стила) на речта, срв.: „книжно – за изразите, използвани в писмената реч, а придобиващи известна патетична оцветеност в разговорната реч“; „разговорно – за изразите, неизползвани в обикновения стил, а използвани често в свободната разговорна реч“ (SJPDoг 1958: 40). Като близък до тези два квалификатора може да се определи квалификаторът *indywidualizm* (индивидуализъм), който в речника се използва за „израз или употреба, принадлежащи към индивидуалния стил на автора“ (SJPDoг 1958: 41). Явно е, че за тези три квалификатора е следвало да бъде отредена отделна допълнителна група (напр. стилистични).

Интересен от гледна точка на названието и същността си в речника на В. Дорошевски е квалификаторът *wiechowe*, който е посочен (на последното 15-о място) като експресивен квалификатор. Поместено е обяснението, че той „определя изразите, принадлежащи към онези ресурси на езика, които във френския език се назовават с термина *argot*, в английския – *slang*. В скоби е добавено, че „варшавското“ в произхода на названието с времето ще бъде забравено“ (SJPDoг 1958: 41). От това може да се заключи, че този квалификатор се отнася до изрази, представящи определен социолект, в случая варшавския градски жаргон, следователно би трябвало да бъде отнесен към социално-средищните квалификатори.³

В по-късните речници квалификаторът *разговорно* е отделен от експресивните квалификатори и заедно с квалификатори като *книжно* или

официално е поместван в отделна група, която се противопоставя на другите групи квалификатори. Това се вижда например в *Mały słownik języka polskiego*⁴, където съвсем кратка бележка, посветена на квалификаторите, информира, че някои от тях описват обсега на употреба на речниковата дума, напр. географски, хронологичен, терминологичен или социален, а други показват, че „думата има разговорен или книжен характер, или пък притежава определена емоционална оцветеност“ (MSJP PWN: 9–10).

В *Dotowy popularny słownik języka polskiego* квалификаторът *разговорно* еднозначно е определен като стилистичен. Това се вижда в краткото описание на използваните квалификатори, които информират за: стилистичната маркираност на израза (напр. *офиц.* – официално, *разг.* – разговорно); ограничения по отношение на географския обхват на употребата на дадена дума (напр. *рег.* – регионално); принадлежността на даден израз към речника на определена социална или специализирана (професионална) група; ниската честотност на даден израз в съвременния полски език (DPSJP: 12–13). Тук е добавена и информация, че авторите са се отказали от прагматичните (напр. *шеговито*, *обидно*, *пренебрежително*) (т.е. от експресивните – бел. моя, П. С.) и хронологичните (напр. *историзъм*, *остаряло*, *архаично*) квалификатори. От това, че в разглеждания речник квалификаторът *разговорно* е противопоставен на бележката *официално*, следва, че той е запазен за изрази, чиято употреба е характерна за неофициалната комуникация. Отреденото място на квалификатора издава и разбирането на автора, че неофициалният характер на комуникацията е в основата на понятието РАЗГОВОРНО.

В най-разширена форма квалификаторите са описани в електронния академичен речник *Wielki słownik języka polskiego* (WSJP PAN), който е най-модерното полско лексикографско издание, изработено съгласно най-съвременните стандарти на световната лексикография.⁵ В уводната му част, в раздела *Принципи за изработване на речника*⁶, може да се намери подробна информация за използваните в речника квалификатори (WSJP PAN: 33–39). И тук, както и в разгледаните по-горе речници, е споменато, че квалификаторът информира, че „дадена лексикална единица принадлежи към групата маркирана лексика, характерна за определени езикови разновидности, използвана в определени комуникативни ситуации, на конкретна територия“ (WSJP PAN: 33). Що се отнася до конкретните главни типове квалификатори, тяхната типология изглежда така: хронологични, честотни, стилистични, географски, социални, специализирани и експресивни (WSJP PAN: 33). Въведен е също и т.нар. *нормативен* квалификатор (*kwestion.* – *kwestionowane* [спорно, дискуссионно]), който „информира за разминавания на определени лексикални единици, лексикални форми и употреби с езиковата норма“ (WSJP PAN: 33–34).

В горната типология квалификаторът *разговорно* (*pot.* – *potoczne*) е сред стилистичните квалификатори заедно с *книжно* (*książk.* – *książkowe*) и *административно* (*urzęd.* – *urzędowe*). От описанието на тези квалифика-

тори се вижда, че основното противопоставяне между *разговорно* и другите два е по отношение на признака *неофициалност/официалност* на комуникативната ситуация. Нещо повече, изискването за уместност на употребата на дадена лексема само в неофициална ситуация е записано като единствено, за да бъде използван квалификаторът *разговорно*, срв.: „Определяме с него единици, използвани в неофициални ситуации, невъзможни за използване в официална ситуация“ (WSJP PAN: 34).⁷ Що се отнася до останалите два квалификатора от тази група – *книжно* и *административно*, те са противопоставени още по признаците *форма на речта* и *сфера на комуникация* (WSJP PAN: 35).⁸

Същността на квалификатора *разговорно* в полската лексикографска традиция може да се разбере по-добре и чрез информацията, поместена в специализираните речници на разговорната лексика на полския език. В увода на един от първите подобни речници (издаден за първи път през 1996 г.) авторите му, като обясняват какви думи и изрази смятат за разговорни, пишат, че вземат предвид типа езиков комуникат, комуникативната ситуация, семантиката и прагматиката на изказването и въз основа на това за признаци на разговорния стил смятат думите и изразите, които са „първично говорени (устни), маркирани са емоционално и оценъчно, използвани са спонтанно в неофициална ситуация, имат широк социален обхват“ (SPPAnusz: 7–8).⁹ Признакът *емоционална и оценъчна маркираност* поражда очакването, че включените в този речник лексикални единици (или повечето от тях) ще бъдат придружени от квалификатори, показващи вида емоционалност и оценъчност, и запознаването с неговото съдържание потвърждава това очакване. Подобен подход при подбора на разговорна лексика е приложен също и в един по-късен речник на разговорната лексика, което се признава и от неговия автор (вж. SPPCzesz: 5).

Прегледът на квалификатора *разговорно* (*potoczne*) в разгледаните полски тълковни речници показва, че той е смятан за *стилистичен*, или, по-широко и по-точно, за *стилистично-прагматичен*. Той маркира лексемата преди всичко от гледна точка на типа (неофициална) комуникативна ситуация, в която се употребява, а също сигнализира за експресия или за наличието на определен оценъчен компонент (конотация) в нейното значение. Следователно, въпреки различните концепции относно същността на понятието РАЗГОВОРНОСТ (POTOCZNOŚĆ) в Полша, в полската лексикография е отразено изключително стилистичната (ситуационната, прагматичната), а не културно-антропологичната, семантичната или философската концепция. Това може да се обясни както със силата на традицията, така и с причини от практически характер, например за икономия на място и улесняване на издателския процес.¹⁰

Що се отнася до конкретната употреба на квалификатора *potoczne* (*pot.*) в полските лексикографски източници, срещат се два основни случая – на самостоятелна употреба и на употреба в комбинация с друг квалификатор. При самостоятелна употреба много често за наличието на експресия

(без да се определя нейният вид) или на оценъчен компонент се информира в самото тълкувание на значението, напр.: *dziunia* ‘ekspresywnie o młodej atrakcyjnej kobiecie’ [кукла (мацка) ‘експресивно за млада привлекателна жена’]; *ciasteczko* ‘przystojny mężczyzna lub piękna kobieta, na których mówiący patrzy z pożądaniem’ [сладкишче ‘хубав мъж или красива жена, на които говорещият гледа с желание’]; *czupiradło* ‘osoba, która budzi niechęć z powodu niestarannego lub dziwaczного wyglądu swojej fryzury, makijażu, ubioru lub z powodu ogólnego złego wrażenia wywołanego przez jej wygląd’ [плашило ‘човек, който предизвиква нежелание поради небрежния си или странния си изглед на прическата, грима, облеклото или поради общо лошо впечатление, причинено от външния му вид’]. Често квалификаторът *разговорно* е придружен от експресивен квалификатор, който определя конкретния вид конотация, например *шеговито*, *презрително* и др., срв.: *pot. żart. aparatka* ‘kobieta nosząca aparat ortodontyczny na zębach’ [разг. шег. *апаратка* ‘жена, която носи апарат за изправяне на зъбите’]; *pot. pogard. babol* ‘kobieta, do której mówiący czuje niechęć z powodu jej wyglądu lub zachowania’ [разг. презр. *баба* (*Баба Яга*) ‘жена, към която говорещият изпитва нежелание поради нейния външен вид или поведение’].

В полските лексикографски източници, както в българските, също може да се забележи известна непоследователност по отношение на квалификатора *разговорно*. Ако се вгледаме в речниковите статии на два полски тълковни речника – WSJP PAN и MSJP PWN, можем да забележим немалко разминавания. Така например, редица от лексемите в речника WSJP PAN, които са придружени от бележката *разговорно*, в MSJP PWN не са маркирани като разговорни. Сред тях са например: *cherlawy* ‘човек с лошо здраве и слаба физическа кондиция’; *kaprawy* 1. за око ‘такова, което е загнойло, сълзящо и зачервено’ 2. за човек ‘такъв, който има загнойло, сълзящо и зачервено око (очи)’; *nabity* ‘който е с добре развити мускули или много гъста мастна тъкан’; *pulpet* ‘човек, който е с твърде кръгла форма и тежи твърде много’, *klocowaty* ‘прекалено пълен, с непропорционални форми, изглеждащ неестетично’ и др. Липсата на квалификатора *pot.* пред тези лексеми в MSJP PWN може да се обясни със стремежа за икономия (все пак това е малко по обем издание), но може да се допусне също, че тук става дума за неясни критерии, за невнимание или за игнориране на факта, че лексемите принадлежат към разговорния пласт на езика. Разминавания се констатира и при използването на експресивните квалификатори заедно с квалификатора *разговорно*, но това – с оглед на влиянието на контекста и на субективния фактор при оценката – е в по-голяма степен обяснимо.¹¹

В заключение може да се каже, че полската лексикографска практика по отношение на квалификатора *разговорно* (*potoczne*) не се различава значително от българската. И тук, както и в България, се приема, че този квалификатор е от стилистично-прагматичен тип, защото маркира лексикалните единици с оглед на употребата им в определена функционална

сфера и показва отношението на комуникантите към определени елементи на ситуацията на общуване. В лексикографската практика в Полша също се наблюдават някои случаи на разминавания при използването на квалификатора *разговорно* в различни речници, например – наличието му в едни и липсата му в други речници при едни и същи лексикални единици. Разминавания има също и при съвместяването му с други квалификатори. Всичко това показва, че е трудно да се определят точните граници на множеството на разговорните лексеми в езика. Потвърждава се схващането, че това множество е с размити граници, т.е. за дадени елементи, в случая за определени разговорни лексеми, не може да се каже категорично, че принадлежат към него, а по-скоро – че „принадлежат към него с известна степен на вероятност“ (Warchala, Furgalska-Skudrzyk 2007: 21)

БЕЛЕЖКИ / NOTES

¹ Авторката се опира също на мнение на Ян Босак, който смята, че стилистичните квалификатори са само един от типовете функционални квалификатори (наред с комуникативните и прагматичните) (Bosák 2000: 76, цит. по Аврамова/ Avramova 2010: 116).

² По тази причина в полския език са възможни изрази, съдържащи съставката *potoczny* (*potoczna*, *potoczne*), които се отнасят към различни явления или сфери. Например, от една страна, срещат се изрази като: *leksem potoczny* [разговорна лексема], *towa potoczna* [разговорна реч], *potoczne metafory językowe* [разговорни езикови метафори], от друга – изрази като: *potoczne poglądy* [общоразпространени (всеобщи, популярни, масови) възгледи], *zachowania potoczne* [масово поведение], *wiedza potoczna* [популярно знание], *potoczny obraz świata* [всеобща (масова, наивна) картина на света] и др. Въпреки че лексемата *potoczny* по произход е родствена с българската *поточен*, в никое от съвременните значения двете лексеми не се покриват (вж. РБЕ/РВЕ 2008: 846).

³ В речниковата статия на лексемата *wiech* е записано, че това е „разговорна, неконвенционална разновидност на езика, маркирана с експресивност, неподчиняваща се на строгите норми на книжовния език; градски диалект; полски съответник на фр. *argot*, англ. *slang*“ (SJP Dor 1969). Добавено е също, че названието прозлиза от *Wiech* – псевдонима на полския писател фейлетонист Стефан Веховски, известен с широкото използване на изрази от варшавския градски жаргон в своето творчество, отгук и определението *wiechowe* (SJP Dor 1969).

⁴ Този речник, под същото заглавие, е издаден първоначално през 1969 г., като е изготвен от С. Скорупка, Х. Аудерска и З. Лемпицка въз основа на многотомния речник на В. Дорошевски. По-късно многократно е поправян и допълван от сътрудниците на редакция „Речници на полския език“ на научното издателство, широко известно в Полша с абревиатурата PWN (Państwowe Wydawnictwo Naukowe [Държавно научно издателство]) (вж. MSJP PWN 1999: 3).

⁵ <https://wsjp.pl/index.php?pokaz=wstep&l=1&ind=0?pwh=0>

⁶ https://wsjp.pl/pobieranie/zasady_opracowania_wsjp.pdf

⁷ Интересна е забележката, че „ако пред този квалификатор се намира специализиран квалификатор, неговата функция е друга“ (такава, каквато изпълняват професионализмите и професионалните жаргонизми – пояснението мое, П. С.) (WSJP PAN: 34, 39).

⁸ Обяснено е, че лексемите, снабдени с квалификатора *книжно*, са използвани „често единствено в писмения език, главно с цел повдигане на стилистичния регистър на изказването, демонстриране на ерудиция и под.“, а тези, означени с квалификатора *административно*, са „типични за официалните езикови контакти, по-специално засягащи комуникацията между институциите и гражданите“ (WSJP PAN: 35).

⁹ Вярно е, че авторите на същия речник разглеждат разговорния стил в по-широк когнитивен аспект като особен „интегриращ някаква общност елемент [...] по отношение, оценки, емоции“ (SPPAnusz: 8). Едновременно с това обаче, макар и да му се отрежда по-специфично място (като „интерсоциолект“), не се отрича мястото на този стил сред функционалните стилове, като той се признава за „субстандартен функционален стил, използван в неофициален, спонтанен и фамилиарен тип езиков контакт“ (SPPAnusz: 8). За негова първична съставка е смятана неутралната, немаркираната лексика и фразеология, но все пак се признава, че маркираните единици, които насищат неутралния пласт на езика, се превръщат в признаци и носители на разговорния език, затова именно те са взети предвид при изработване на речника (SPPAnusz: 9).

¹⁰ Изготвянето на речници (общи или само на разговорната лексика) на основата на другите схващания би довело до прекомерна употреба на квалификатора *разговорно* и нарастване на обема на изданията, включващи разговорна лексика. Така например според културно-антропологичното схващане разговорността (разговорният стил) отразява определена („наивна“) картина на света и разговорни са (освен експресивно-емоционалните) също и всички лексеми от ежедневието на човека (вж. Bartmiński 1992: 41). Освен това според това схващане, както и съгласно семантичното и гносеологичното схващане в семантиката на лексемата следва да се включат също и културните и философските конотации. Тази ситуация А. Марковски илюстрира с лексемата *сърце*, в чиято семантика може да се включат още и следните значения: ‘средище на чувствата’ (семантично схващане); ‘противоположност на разума’ (гносеологично схващане) (Markowski 1992: 58).

¹¹ По-подробно за зависимостта на типа конотация от конкретния контекст вж. Лексикология/Leksikologija 2013: 636 и сл.

ЛИТЕРАТУРА

- Аврамова 2010: *Аврамова, Цв.* Бележката „разговорно“ в тълковните речници на съвременния български език. – В: *Проблеми на устната комуникация. VIII.* Велико Търново, УИ „Св. св. Кирил и Методий“, с. 115–123.
- Лексикология 2013: *Крумова-Цветкова, Л., Д. Благоева, С. Колковска, Е. Пернишка, М. Божилова.* Българска лексикология и фразеология. Том 1. Българска лексикология. София, АИ „Проф. Марин Дринов“.
- РБЕ 2008: Речник на българския език. Т. 13. София, АИ „Проф. М. Дринов“.
- Bartmiński 2001: *Bartmiński, J.* Styl potoczny. – In: Anusiewicz, J., F. Nieckula (red.) *Język a kultura. T. 5. Potoczność w języku i w kulturze.* Wrocław, Wiedza a Kultura, s. 37–54.
- Bosák 2000: *Bosák, J.* Funkčné kvalifikátory v nových výkladových slovníkoch. – In: *Nová slovní zásoba ve výkladových slovnících.* Praha, Ústav pro jazyk český AV ČR, s. 75–83.

- DPSJP: *Dunaj, B.* (red.) *Domowy popularny słownik języka polskiego*. Warszawa, WILGA, 2003.
- Engelking et al. 1989: *Engelking, A., A. Markowski, E. Weiss*. Kwalifikatory w słownikach – próba systematyzacji. – *Poradnik Językowy*, № 5, s. 300–309.
- Kompa 2019: *Kompa, K.* Co to są słowa książkowe? O potrzebie uściślenia kwalifikatorów słownikowych na przykładzie wyrazów opatrzonych kwalifikatorem książk. w “Słowniku języka polskiego” pod redakcją Mieczysława Szymczaka. – In: *Linguistyczne Treffen in Wrocław*. Vol. 15, I, s. 296–302.
- Markowski 1992: *Markowski, A.* Kategoria potoczności w języku i w opisie języka. – In: *Anusiewicz, J., F. Nieckula* (red.). *Język a kultura*. T. 5. Potoczność w języku i w kulturze. Wrocław, Wiedza a Kultura, s. 55–60.
- MSJP PWN: *Sobol, E.* (red.). *Mały słownik języka polskiego*. XII wyd. Warszawa, PWN, 1999.
- SJPDor 1958–1969: *Doroszewski, W.* (red.) *Słownik języka polskiego*. Warszawa, PWN.
- SPPAnusz: *Anusiewicz, J., J. Skawiński*. *Słownik polszczyzny potocznej*. Warszawa – Wrocław, 1996.
- SPPCzesz: *Czeszewski, M.* *Słownik polszczyzny potocznej*. Warszawa, PWN, 2006.
- Warchala, Furgalska-Skudrzyk 2007: *Warchala, J., A. Furgalska-Skudrzyk*. Potoczność – kategoria rozmyta? – In: *Boniecka, B., S. Grabias* (red.). *Potoczność a zachowania językowe Polaków*. Lublin, UMCS, s. 21–32.
- WSJP PAN: *Żmigrodzki, P.* (red.). *Wielki słownik języka polskiego*. Warszawa, PAN. <<https://wsjp.pl>> [14.02.2021]

REFERENCES

- Avramova 2010: *Avramova, Tsv.* Belezhkata “razgovorno” v talkovnite rechnitsi na savremenniya balgarski ezik. – In: *Problemi na ustnata komunikatsiya. VIII*. Veliko Tarnovo, UI „Sv. sv. Kiril i Metodiy“, s. 115–123.
- Bartmiński 2001: *Bartmiński, J.* Styl potoczny. – In: *Anusiewicz, J., F. Nieckula* (red.). *Język a kultura*. T. 5. Potoczność w języku i w kulturze. Wrocław, Wiedza a Kultura, s. 37–54.
- Bosák 2000: *Bosák, J.* Funkčné kvalifikátory v nových výkladových slovníkoch. – In: *Nová slovní zásoba ve výkladových slovnících*. Praga, Ústav pro jazyk český AV ČR, s. 75–83.
- DPSJP: *Dunaj, B.* (red.) *Domowy popularny słownik języka polskiego*. Warszawa, WILGA, 2003.
- Engelking et al. 1989: *Engelking, A., A. Markowski, E. Weiss*. Kwalifikatory w słownikach – próba systematyzacji. – *Poradnik Językowy*, № 5, s. 300–309.
- Kompa 2019: *Kompa, K.* Co to są słowa książkowe? O potrzebie uściślenia kwalifikatorów słownikowych na przykładzie wyrazów opatrzonych kwalifikatorem książk. w “Słowniku języka polskiego” pod redakcją Mieczysława Szymczaka. – In: *Linguistyczne Treffen in Wrocław*. Vol. 15, I, s. 296–302.
- Leksikologiya 2013: *Krumova-Tsvetkova, L., D. Blagoeva, S. Kolkovska, E. Pernishka, M. Bozhilova*. Balgarska leksikologiya i frazeologiya. Tom 1. Balgarska leksikologiya. Sofia, AI “Prof. Marin Drinov”.

- Markowski 1992: *Markowski, A.* Kategoria potoczności w języku i w opisie języka. – In: Anusiewicz, J., F. Nieckula (red.). *Język a kultura*. T. 5. Potoczność w języku i w kulturze. Wrocław, Wiedza a Kultura, s. 55–60.
- MSJP PWN: *Sobol, E.* (red.). Mały słownik języka polskiego. XII wyd. Warszawa, PWN, 1999.
- RBE 2008: Rechnik na balgarskiya ezik. T. 13. Sofia, AI “Prof. M. Drinov”.
- SJPDor 1958–1969: *Doroszewski, W.* (red.) Słownik języka polskiego. Warszawa, PWN.
- SPPAnusz: *Anusiewicz, J., J. Skawiński.* Słownik polszczyzny potocznej. Warszawa – Wrocław, 1996.
- SPPCzesz: *Czeszewski, M.* Słownik polszczyzny potocznej. Warszawa, PWN, 2006.
- Warchala, Furgalska-Skudrzyk 2007: *Warchala, J., A. Furgalska-Skudrzyk.* Potoczność – kategoria rozmyta? – In: Boniecka, B., S. Grabias (red.). *Potoczność a zachowania językowe Polaków*. Lublin, UMCS, s. 21–32.
- WSJP PAN: *Żmigrodzki, P.* (red.). Wielki słownik języka polskiego. Warszawa, PAN. <<https://wsjp.pl>> [14.02.2021]

✉ Проф. Петър Сотиров, хабил. д-р
Катедра по славянско езикознание
Университет „Мария Кюри-Склодовска“ в Люблин
Пл. „Мария Кюри-Склодовска“ № 4а, 20-031 Люблин, Полша

✉ Prof. Petar Sotirov, ScD
Department of Slavic Linguistics, Institute of Neophilology
Maria Curie – Skłodowska University in Lublin
Plac Marii Curie-Skłodowskiej 4a, 20-031 Lublin, Poland